

[J. S. Foget.]

vil uvægerlig blive, at enhver maa anse det for rimeligt, at alle Arbejdere opnaar en Ferie. Naar man besøger de forskellige røgsværtede Fabrikker, befinder sig midt i Maskinernes Larm og lægger Mærke til, hvor ensformigt og nerveslidende Arbejdet former sig for mange Fabriksarbejdere, maa man rent menneskeligt indrømme, at disse Folk bør have en Ferie, hvori de kan nyde Friluftslivet og komme ud af den daglige Trædemølle. Det er i Virkeligheden forunderligt, at den siddende Regering ikke for længst har gennemført en saadan Ordning — den har dog i alle andre Forhold vist, hvor klassepræget den arbejder, og hvor lidt Hensyn den tager til anderledes tænkende.

Det er et nyt Princip, man her slaar ind paa. Man gaar bort fra, at Fagforeningerne ved at forhandle og kæmpe sig til Rette, kan opnaa visse Rettigheder, og over til at overlade den politiske Fraktion ved Hjælp af Lovbestemmelser at indføre det, som Fagforeningerne før gennemførte. Ferie, bilagt med lovbunden Lønforhøjelse, er imidlertid efter min Mening det rene Valgfæsk. Skulde Fagforeningerne nu være blevet saa afmægtige, at de slet ikke mere er i Stand til at varetage deres Medlemmers rent lønmæssige Interesser? Det synes saaledes, eller maaske er dette Lovforslag at betragte som en Kompensation for de Love, Regeringen har set sig nødsaget til at gennemføre mod Lockout og Strejke. Det er vel nærmest saadan, det forholder sig. Det havde været bedre, synes jeg, om man havde opnaaet det, man her tilsigter, gennem frivillige Overenskomster som hidtil.

Men, som sagt, ud fra en rent umiddelbar Betragtning vilde vi ifølge vor Indstilling give Tanken om Ferie vor Tilslutning, hvis ikke Forholdene var saaledes, at den Befolkningsgruppe, vi repræsenterer, hverken faar Løn eller Ferie. Hvis Statsministerens Tale om Samarbejde mellem Arbejder og Bonde skal forstaas saaledes, at Bonden kun skal være et Redskab til yderligere at forbedre Arbejdernes Kaar uden at opnaa noget som helst til Gengæld, saa kan denne Tale kun forstaas som Ironi, og saa ved Bonden, efter at han er blevet svigtet grundigt af Kapitalmagten, at han heller ikke kan vente sig noget godt

fra Arbejderne. Under disse Forhold tvinges vi til at gaa imod en Lovgivning, som vi under normale Forhold vilde gaa ind for. Sammenligner vi Levevilkaarene for Arbejderen og Bonden, ser vi, at den gennemsnitlige Timeløn er steget fra 1914 til nu med ca. 175 pCt., fra 50 Øre i Timen til 1 Kr. 36 Øre. Samtidig er Leveomkostningerne steget med 80 pCt., saaledes at selv om Timelønnen var steget sammen med Omkostningerne, betingede dette i Forhold til Førkrigstidens Lønninger en Timebetaling i Dag paa 90 Øre, men Lønnen er som nævnt 1 Kr. 36 Øre i Timen. Vi misunder ikke Arbejderne en saadan Timeløn, men skal vi sammenligne dem med Bondens Levevilkaar, ser de ganske anderledes ud.

Priserne paa Æg og Kød ligger adskiligt under Priserne før Krigen. Smørprisen var sidste Aar saa nogenlunde den samme som før Krigen. Kun for Flaskets Vedkommende ligger Prisen adskilligt over Førkrigstidens Priser, men her er Produktionen bundet til et bestemt Kvantum. I Gennemsnit vil jeg regne med, at Landbrugets Indtægter ligger paa Højde med Førkrigniveauet. Men Udgifterne! Lønningerne ligger paa henad det dobbelte, Skatterne er i Gennemsnit mere end tredoblet, Priserne paa de almindelige Livsfornödenheder ligger, som før omtalt, 80 pCt. over Førkrigspriserne, Maskin- og Inventarpriser er forhøjet med ca. 100 pCt.; kort sagt: Landbrugets Udgifter er mere end fordoblet siden 1914, men Indtægterne ligger endnu paa samme Niveau. Bondens og Arbejderens Indtægtskurver er altsaa gaaet i stik modsat Retning. Medens Arbejderens Indtægter er steget relativt stærkt, er Bondens Nettofortjeneste reduceret til Minus paa Gennemsnitslandbrug.

Lægger vi Mærke til Industrien, til Aktieselskaberne, saa er deres Fortjeneste ikke gaaet ned. Udbyttet var i 1914 ifølge Statistisk Aarbog 16,25 pCt., i 1936 15,8 pCt., altsaa nogenlunde det samme. Denne Arbejdsgiver, Industrien, har altsaa sikret sig sin Part uanset de stigende Lønninger og Skatter. Dette er let forklarligt, idet stigende Lønninger straks afspejles i stigende Varepriser, idet Industrien i en ret forsvindende Grad er henvist til Priskonkurrence paa Verdensmarkedet, hvorimod det udelukkende er denne Pris-